

Afghánistánu nepomohou emoce

25.2.2010 **Právo** str. 06 Publicistika

Libor **Stejskal**

Když na podzim 2001 začala opatrně a polehoučku americká invaze do Afghánistánu a tálibánský režim se během pár týdnů spíše vypařil, než zhroutil, asi nikdo netušil, do jakého průšvihů tady Západ jednou zabředne.

Jádro problému nespočívá v tom, že už přistupujeme na jednání s protivníkem, ani v tom, že povstalecké hnutí s odhadovanými 25–35 tisíci lehce ozbrojenými bojovníky váže více než 110 tisíc spojeneckých vojáků s veškerým moderním vybavením.

Dokonce ani v tom, že představy našich vlád o poražení Tálibů a nastolení demokracie v Afghánistánu byly totálně naivní.

Náš průšvih s Afghánistánem spočívá v tom, že se úplně vymknul ze svých logických, předvídatelných rozměrů. Je přirozené, aby kvůli pokračování či nepokračování v podstatě mírové mise několika stovek vojáků ve vzdálené prašné zemi padla vláda jednoho z nejvyspělejších států světa? Je přijatelné, aby afghánské téma – oproti jiným světovým problémům – rozhodovalo volby kdekoli na Západě?

Tato bláznivá situace nenastala proto, že by se Afghánistán ukázal být skutečným středem světa, nýbrž naší neschopností zvládat jej přiměřenými prostředky a energií. Takovými, jež by od počátku odpovídaly realistickým ambicím. Místo toho se k afghánské akci přistupovalo a nadále přistupuje s emocemi a ideologickou předpojatostí. Svaté nadšení těch, kdo chtějí těžce zkoušenou zemi osvobodit a vyvést z bída, se střetává s falešným pacifismem a populismem odpůrců západní přítomnosti.

Oba politicko-expertní tábory vydatně přispěly k současné patové situaci. Dnes už ale nepomůže ani spojenecky zapálené, byť nekoncepční nasazení dalších sil, které předvádí česká armáda: logickým těžištěm sice zůstává Provinční rekonstrukční tým (PRT) v Lógaru, ale vrtulníky budou létat v Paktice a radiolokátory Arthur budou nasazeny v Ghazní, tedy bez jakékoli synergie. Už vůbec však nepomohou odpůrci mise a jejich metafory o hrozící „smrti Západu na hřbitově impérií“. Mnoho Evropanů (asi i Čechů) vzrušuje pomatená představa o čestných a neúplatných paštúnských kmenech, které v afghánských horách se starými puškami drtí válečnou mašinérií NATO.

Vize rychlého stažení z Afghánistánu je totiž stejně naivní jako předchozí vize vojenského vítězství. Ploché uvažování „buď vyhraje, nebo prohrajeme“ zcela selhalo a nakonec ještě polarizuje politickou scénu doma v Evropě. Místo něj potřebujeme trpělivější a smířlivější politiku, která bude respektovat afghánskou realitu i naše omezené možnosti. To znamená budovat civilní instituce, afghánskou armádu a policii, postupně demilitarizovat rekonstrukční činnost, a přitom podporovat usmíření uvnitř afghánské společnosti.

O autorovi | Libor Stejskal (Autor je analytik, bývalý bezpečnostní expert českého PRT v Lógaru)